

ASTROPOEZIA - O FORMĂ UMANISTĂ A EDUCAȚIEI PRIN ASTRONOMIE

Andrei Dorian GHEORGHE*

Keywords: cosmopoetry, astropoetry, astropoetry, SARM, Astronomers Without Borders.

În 1995 am demarat, împreună cu președintele SARM, Valentin Grigore, un mega-proiect prin care urmăream să transformăm poezia astronomică dintr-o componentă festivă în literatura lumilor într-un gen distinct și organizat numit astropoezie, care, în combinație cu astrofotografia sau / și artele astronomice, devine cosmopoezie.

Pentru aceasta am realizat, de-a lungul timpului, antologii și spectacole pentru International Meteor Organization (între 1995 și 2011), NASA (superproiectul internațional Leonid MultiInstrument Aircraft Campaign 2000), ESO (superproiectul internațional Venus Transit 2004), International Astronomical Union (UNESCO, Paris, 2009) și Astronomers Without Borders (din 2010), astfel încât astăzi termenii de astropoezie și cosmopoezie au devenit consacrate pe plan mondial în lumea astronomiei, utilitatea lor în popularizarea “reginei științelor” și farmecul în completarea demersurilor tehnice din cadrul acesteia fiind incontestabile.

În continuare, vă voi prezenta o serie de creații personale de acest gen.

1. ASTROPROVERBE

Am publicat primele astroproverbe-catrene în 1994. De atunci, numărul lor a crescut considerabil, iar acum mă gândesc să le reunesc într-o carte. Iată câteva dintre ele:

*

Intrând în Casa Universului,
Apar conexiuni firești,
Cu stelele când stai de vorbă
Trebuie să strălucești.

*

Dincolo de cerul albastru
Țâșnește vidul. Dificultatea concretă:
Nu tot ce sclipește-i astru,
Nu tot ce zboară e cometă.

*

Am sacrificat alte bucurii firești,
Mângâind cu gândul fiecare soare.
Poate că n-am știut să mă opresc,
Am căutat acul în Carul Mare.

*

Nici un rege și nici un împărat,
Nici un dictator și nici un satrap
Nu vor reuși vreodată să-și pună
Coroana Boreală pe cap.

*

O viață la un standard orbitor
Distruge inspirația.
Plăcut este vântul solar,
Dar nu-i știi radiația.

*

Prin stele mândre, cerul
Își picură ambrozia.
Un sfat pentru o supernovă:
“Trăiește-ți explozia!”

*

Mi-a lipsit un neuron
Ca să-i dau sfaturi lui Newton.
N-am avut nici vâzul fain
Ca să-i dau sfaturi lui Einstein.

*

Dacă în Emisfera Australă nimeresti,
Norii lui Magellan îți pot lărgi știința,
În timp ce Crucea Sudului te poate ajuta
Ca să-ți consolidezi credința.

---

* Consilier cultural SARM (Societatea Astronomică Română de Meteori).

*

Dacă vrei să trăiești
Bucurându-te de răcoare,
Să nu-ți construiești casa
Sub o eclipsă de Soare

*

Lumina astrelor vibrează
Deasupra mulțimii de ființe
Iar astronomii înstelează
Adevăratele conștiințe.

2. ASTROPOEZII SCURTE DESPRE CLASICI AI ASTRONOMIEI

În 2020 am început să derulez un serial în limba engleză pentru Astronomers Without Borders, “Astropoetry Moments in Astronomy History”, din care am selectat și tradus câteva astropoezii scurte.

SISTEMUL LUI COPERNICUS

Dacă cineva mi-ar cere să-i explic
Sistemul heliocentric
Al lui Copernic,
I-aș spune radical:

“Privește planetele bine
Și gândește că ele și cu tine
Orbitați în jurul unui boss
Numit opțional
Soare sau Helios.”

LÂNGĂ LUNETEA REVOLUȚIEI ȘI LEGILE PLANETELOR

Galileo: “Spunând că Pământul se mișcă
Nu m-am gândit că pe unii-i doare.”

Kepler: “Vezi să nu fii măturat
De vreo rază vectoare.”

MĂRUL LUI NEWTON

Zeița astronomiei:

“Newton, pentru legea gravitației -
Aceasta ți-o spun chiar eu -
Nu ai nevoie de bodyguard.
Mărul... nu e chiar atât de greu!”

PLÂNGEREA LUI BRADLEY

1728, James Bradley:

“Trebuie să-mi adaptez telescopul
În fiecare noapte, pe răcoare.
Ah, ce obositoare-i această
Aberație a luminii stelare!”

3. O ASTRODEDICAȚIE SPECIALĂ

Lui Ciprian Vîntdevară

Cândva, observatorul bârlădean
O novă roșie-a descoperit
Atins, pe timp de iarnă-n acel an,
De-un “vânt-de-vară” strălucit.

ASTROPOETRY - A HUMANISTIC FORM OF EDUCATION THROUGH ASTRONOMY

By Andrei Dorian Gheorghe, cultural counselor of the Romanian Society for Meteors and Astronomy (SARM)

This is the abstract of a short essay about the movement of astropoetry and cosmopoetry that was created by SARM in 1995 (astropoetry = astronomical poetry, cosmopoetry = astropoetry + astrophotography / astroart).

This movement made anthologies and shows of this kind for projects of the International Meteor Organization (1995-2011), NASA (Leonid Multi Instrument Aircraft Campaign Workshop, 2000), ESO (Venus Transit 2004), Astronomers Without Borders (2009-2019) etc.

More samples of astropoems by the movement coordinator are given in this essay, from which two are reproduced below in the English language:

ASTROPROVERB

In the House of the Universe
Say: "It's mine!"
But talking to the stars
You must shine.

NEWTON'S APPLE

Goddess of astronomy:
"Newton, you don't need any guard
To find the gravitation law.
The apple is not very hard!"